

УДК 378:371.15

ББК 74.58

Світлана Мальона

РІВЕНЬ ГОТОВНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ФАКУЛЬТЕТІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На основі розроблених тестових завдань та їх застосування проведена оцінка рівня правової готовності випускників факультетів фізичного виховання й спорту. Виявлено низький рівень знань як у царині загального права, так і в системі спеціального права, яке регламентує відносини у сфері фізичної культури.

Ключові слова: *правова готовність, випускники факультету фізичного виховання, професійна діяльність.*

The level of readiness of the graduate students of the departments of physical training of the higher educational establishments to the law sufficiency of their professional activity. On the basis of the worked out tests and their usage the evaluation of the level of the law readiness of the graduate students of the departments of physical training and sport was given. The low level of knowledge as in the sphere of general law, so in the system of special law, which regulate the relations in the sphere of physical training, was observed.

Key words: *law readiness, graduate students of the departments of physical training, professional activity.*

Постановка проблеми та результати останніх досліджень. В Україні все більш активно проходить процес формування національного законодавства, яке охоплює всі сфери життєдіяльності її громадян. Проблеми змісту вищої освіти зараз є об'єктом загостреної уваги науковців, управлінців, викладачів, громадськості. На сьогодні актуальним є реформування освіти, що передбачає створення освітніх потреб громадськості, забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців, їх компетентності й інтелектуального потенціалу.

У нових соціально-економічних умовах особливої актуальності набувають проблеми вдосконалення системи правового виховання, де визначальним чинником є високий рівень правосвідомості, правової культури та правової підготовки педагога. Ці вимоги є невід'ємними також у підготовці фахівців фізичної культури. Тому перед вищими навчальними закладами всіх рівнів акредитації постало завдання вдосконалення змісту та методики правової освіти й правового виховання майбутнього вчителя.

Шлях вирішення даної проблеми, на нашу думку, лежить через раціональну організацію оптимізації та підвищення ефективності навчального процесу, застосування результативних методів навчання, набуття знань і вмінь, що ґрунтуються на об'єктивних показниках їх контролю.

Професійній підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання й спорту присвячена невелика кількість праць і наукових досліджень [1; 3; 5; 7]. Опрацьовуючи наукову, науково-практичну літературу та матеріали дисертаційних досліджень, ми встановили, що ґрунтовних робіт, у яких би розв'язувалися проблеми формування змісту правової освіти фахівців неюридичних спеціальностей, а саме – майбутніх фахівців фізичної культури, практично немає. Фахівці фізичної культури часто стикаються з низкою проблем правового характеру. Зокрема, вітчизняна законодавча база, що покликана регулювати цю галузь, перебуває в жалюгідному становищі. Уже котрий рік практично не виконується або неповністю виконується низка зако-

нів України, які пов'язані з даною сферою. Країна поступово починає розвивати цю галузь, але робить це повільно та нерішуче, про що свідчать суперечливе законодавче регулювання правовідносин у сфері спорту, несформованість практики правозастосування, нерозвинені трансферні та інші угоди. Усе це призводить і до того, що українські правові стандарти часто не відповідають міжнародним, що потребує готувати кваліфікованих юристів і фахівців фізичної культури щодо правового забезпечення їх професійної діяльності.

Мета роботи – визначити рівень готовності випускників факультетів фізичного виховання вищих навчальних закладів до правового забезпечення їх професійної діяльності.

Організація та методика дослідження. У дослідженні брали участь 55 студентів четвертого курсу та 66 студентів п'ятого курсу денної форми навчання факультету фізичного виховання і спорту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 89 студентів четвертого курсу та 30 студентів п'ятого курсу денної форми навчання факультету фізичного виховання Львівського державного університету фізичної культури, 48 студентів четвертого курсу та 27 студентів п'ятого курсу денної форми навчання факультету фізичного виховання і спорту Тернопільського педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Отже, загалом у тестуванні взяли участь 315 майбутніх фахівців фізичної культури.

Загальна кількість тестів становить 420 запитань, із них перший блок налічує 120, другий вміщує три напрямки із загальною кількістю 220 тестових завдань і третій – 80.

У ході дослідження нами були використані такі **методи дослідження**: аналіз, синтез, тестування, метод математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Результати нашого тестування дозволили отримати інформацію про реальний стан підготовки майбутніх фахівців фізичної культури до правового забезпечення їх професійної діяльності. З результатів видно, що рівень готовності випускників до правового забезпечення професійної діяльності є, в основному, низьким – 74 %, або 233 чол., середній рівень становить – 18,7 %, або 59 чол., і 7,3 %, а це – 23 чол., – достатній. Високого рівня не виявлено в жодного студента. Рівні підготовки студентів четвертих і п'ятих курсів факультетів фізичного виховання до правового забезпечення професійної діяльності подані в таблицях 1 і 2.

Для детальної характеристики рівня правової готовності випускників факультетів фізичного виховання вищих навчальних закладів до правового забезпечення професійної діяльності розглянемо результати тестування студентів четвертих курсів.

Узагальнення результатів обстеження студентів четвертих курсів факультетів фізичного виховання та виявлення рівнів їхньої підготовки до правового забезпечення професійної діяльності за чотирма компонентами згідно з розробленою системою оцінювання відображено в таблиці 1.

Результати таблиці засвідчують, що найбільша кількість студентів четвертого курсу виявила низький рівень підготовки до правового забезпечення професійної діяльності: таких було 144 особи, або 75 %.

Середній рівень підготовки виявила 31 особа, що склало 16,1 % від загальної кількості обстежених студентів. Лише для 17 осіб, або 8,9 % студентів, був характерний достатній рівень підготовки до правового забезпечення професійної діяльності. Жоден студент не досяг високого рівня підготовки до правового забезпечення професійної діяльності.

Таблиця 1

Рівні підготовки студентів четвертих курсів до правового забезпечення професійної діяльності

Рівні	ТПУ		ПНУ		ЛДУФК		Загальна кількість	
	4 курс		4 курс		4 курс			
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Високий	0	0	0	0	0	0	0	0
Достатній	2	4,2	1	1,8	14	2,3	17	8,9
Середній	15	31,3	14	25,5	2	15,7	31	16,1
Низький	31	64,5	40	72,7	73	82	144	75
Разом	48	100	55	100	89	100	192	100

За результатами кожного вузу зокрема ці дані розподілилися: найкращі результати були виявлені в студентів Тернопільського педагогічного університету. Серед них було 2 студенти (4,2 %), що засвідчили про достатній рівень підготовки до здійснення своїх дій у навчально-виховному процесі з урахуванням існуючих норм права; 15 студентів (31,3 %) виявили середній рівень, 31 студент (64,5 %) – низький рівень.

Дещо поступаються за рівнем підготовки студенти Львівського державного університету фізичної культури. Серед них жоден не досяг високого рівня, лише 14 осіб (2,3 %) виявили достатній рівень підготовки до правового забезпечення професійної діяльності, 2 особи (15,7 %) – середній рівень і 73 особи (82 %) – низький.

Серед студентів четвертого курсу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника лише 1 студент (1,8 %) виявив достатній рівень, середній рівень підготовки до правового забезпечення професійної діяльності виявлено в 14 осіб, або 25,5 %, і низький рівень – у 40 осіб, або 72,7 %. Жоден студент не досяг високого рівня.

Узагальнення результатів обстеження студентів п'ятих курсів факультетів фізичного виховання й виявлення рівнів їхньої підготовки до правового забезпечення професійної діяльності за чотирма компонентами згідно з розробленою системою оцінювання відображено в таблиці 2.

Таблиця 2

Рівні підготовки студентів п'ятих курсів до правового забезпечення професійної діяльності

Рівні	ТПУ		ПНУ		ЛДУФК		Загальна кількість	
	5 курс		5 курс		5 курс			
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Високий	0	0	0	0	0	0	0	0
Достатній	1	3,7	4	6,5	1	3,3	6	4,88
Середній	9	33,3	11	29,1	8	26,7	28	22,8
Низький	17	63	51	64,4	21	70	89	72,4
Разом	27	100	66	100	30	100	123	100

Результати таблиці засвідчують, що найбільша кількість студентів п'ятих курсів виявила також низький рівень підготовки до правового забезпечення професійної діяльності: таких було 89 осіб, або 72,4 %.

Середній рівень підготовки виявили 28 осіб, що склало 22,8 % від загальної кількості обстежених студентів. Лише для 6 осіб, або 4,9 % студентів, був характерний достатній рівень підготовки до правового забезпечення професійної діяльності. Жоден студент не досяг високого рівня підготовки до правового забезпечення професійної діяльності.

За результатами кожного вузу зокрема ці дані розподілилися: найкращі результати були виявлені в студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Серед них було 4 студенти (6,5 %), що засвідчили про достатній рівень підготовки до здійснення своїх дій у навчально-виховному процесі з урахуванням існуючих норм права; 11 студентів (29,1 %) виявили середній рівень, 51 студент (64,4 %) – низький рівень.

Дещо поступаються за рівнем підготовки студенти п'ятого курсу факультету фізичного виховання Тернопільського педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серед них жоден не досяг високого рівня, лише 1 студент (3,7 %) виявив достатній рівень підготовки до правового забезпечення професійної діяльності, 9 осіб (33,3 %) – середній рівень і 17 осіб (63 %) – низький.

Серед студентів п'ятого курсу Львівського державного університету фізичної культури лише 1 студент (3,3 %) виявив достатній рівень, середній рівень підготовки до правового забезпечення професійної діяльності виявлено у 8 осіб, або 26,7 %, і низький рівень – у 21 особи, або 70 %. Жоден студент не досяг високого рівня.

Висновок

Орієнтація випускників денної форми навчання факультетів фізичного виховання не цілковита, фрагментарна й не дає можливості зробити висновки щодо достатнього оволодіння майбутніми фахівцями фізичної культури правовими знаннями, вміннями та навичками.

Оскільки правова підготовка майбутнього фахівця фізичного виховання й спорту до професійної діяльності належить вищій школі, то можемо зробити висновки про те, що наше подальше завдання полягає в суттєвій корекції та доповненні навчальних програм.

1. Генсерук Г.Р. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до застосування інформаційних технологій у професійній діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Г.Р.Генсерук. – Тернопіль, 2005. – 20 с.
2. Дарманська І.М. Правова підготовка майбутніх вчителів початкової школи в умовах ступеневої освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / І.М.Дарманська. – К., 2004. – 19 с.
3. Данилко М.Т. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури : дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту / М.Т.Данилко. – Луцьк, 2000. – 190 с.
4. Кондрацька Г.Д. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до викладання основ безпеки життєдіяльності в загальноосвітній школі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Г.Д.Кондрацька. – Тернопіль, 2005. – 20 с.
5. Наумчик В.І. Професійна підготовка майбутніх вчителів фізичної культури в процесі самостійної роботи зі спортивних ігор : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / В.І.Наумчик. – Тернопіль, 2002. – 19 с.
6. Одарій В.В. Підготовка майбутніх педагогів до правового забезпечення професійної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / В.В.Одарій. – Одеса, 2005. – 20 с.
7. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект) / Л.П.Сущенко. – Запоріжжя, 2003. – 442 с.